# ماڵێك و دوو وەرگێ و چەند سەرنجێك! ... سەدیق سەعید وانزی

ماڵمانی ئازارەکانی کچێك، باس لە چارەنووسی دایك و کچێك دەکات، کە بە هۆی سەختی ژیان و دۆخی خزانی و کۆمەڵایەتییان، ووبەووی نەهامەتی زۆر دەبنەوە و ئەو ئازارە دەبێتە سیمای بەردەوامی چارەنووسی ژیانیان تا مردن. پاڵەوانی سەرەکی ئەو ماڵمانە پەروانەیە. پەروانە دوای ئەوەی سەعیدی هاوسەری کە بەهۆی خۆشەویستییەوە ژیانی هاوسەرگیری لەگەڵ پێکهێنابوو لە دەست دەدات و دەمرێت، ئیدی نایەوێت جارێکی دیکە شوو بە هیچ پیاوێکی دیکە بکاتەوە. چونکە بۆوای وایە لە دوای خۆشەویستەکەی، ئەستەمە بتوانێت لەگەڵ هیچ پیاوێکی دیکە بژیت و خۆشی بووێت.

وەلێ دایك و باوکی زۆری بێ دەنگن و ناچاری دەکەن جارێکیتر هاوسەرگیریی بکاتەوە. ئەویش دوورلە خواستی خۆی، لە ژێر فشاری دایك و باوکیدا، ئەو بۆیارە دەدات و شوو بە پیاوێك دەکات کە ئەویش پێشتر لە ژنەکەی جیابۆتەوە.ئەگەرچی پەروانە، بەو ئومێدەوە بەهزادی هەڵبژارد کە لە گەڵی بژیت و هەست بە بەختەوەری بکات ، وەلێ بە پێچەوانەوە هەموونەهامەتی و ئازارەکانی ئەو ژنە لەو چرکە ساتەوە دەستییان پێکرد کە چووە ماڵە نوێیەکەی لەگەڵ هاوژینەکەی. بەهزاد ئەگەرچی بەڕێنی بە پەروانە دابوو ئاسوودەی بکات، بەڵام هەر لە سەرەتاوە بە لێدان و ئازاردان و شکانەوەی پەروانە دەست بەو ژیانە تازەیە دەکات.

بەهزاد کەسێکی گیرۆدەبووی ماددە هۆشبەرەکانەو بەو هۆیەوە ژیانی پەروانە و صەنەمی کچی کە لە هاوسەری پێشوویەتی،دەبێتە دڕەخێکی کوشندە. بەهزاد وەرای ئەوەی کەسیەتییەکی گیرۆدەی ئەو کارانەیە، هاوکات ئەو پەی هەسوکەوتی توندوو شکانەوە و تێهەدان لەگەڵ ژن وزێ کچەکەی دەکات و ڕۆژانە ئازارییان دەدات. ژیانی ئەو دایك و کچە لە چوار دیواری ماڵێکی بێ دەنگ، بە ئازارو نەهامەتییەکی زۆرەوە ڕۆژانە دەگوزەرێت و تەنانەت خواردن و پێداویستی ڕۆژانەشیان بێ دابین ناکات.

بەهیچ شێوەیەکیش ڕێگە نادات پەروانە لە ماڵ بچێتە دەرەوە.بەم

شەویە ژیانی دەزەخی ئەو دایك و کچە درێژەی دەبێت تاکو بەهزاد دەگیرێت و دەخرێتە زیندانەوە.پەروانە لە دوای گرتنی هاوسەرەکەی، واهەست دەکات کە دەرگای بە خێوەریەکی هەمیشەیی بێ کراوەتەوە وخێی وصەنەمی کچی بەتەنها دەژین و هەر چەندێك بێت دوور لە ئاژاوە و تێهەڵدانەکانی بەهزاد ئاسوودەن، وەڵێ ئەو بەختەوەریەیان درێژە ناکێشێت، چونکە دایك و باوکی پەروانە کاتێ دەیانەوێت لە هەڵەنداوە بگەڕێنەوە بێ ئێران و بچنەوە لای پەروانە و صەنەم، فڕۆکەکەیان تێکدەشکێت و دەمرن. دیسانەوە خەم و خەفەت ژیانی پەروانە دەگرێتەوە.

ئەو کە ئومێدێکی زۆری هەبوو بە گەڕانەوەی دایك و باوکی کە ژیانیان خێشتر دەبێت، هەر زوو ئەو خەونانەی لێ ژاکان. ئەمجارەیان، گوزەرانی ژیانیان دەکەوێتە ئەستۆی ئەو. هەموو کارێك دەکات و شەونخووونی ماندووبوونی زۆر دەبینێت تەنها بێ ئەوەی بتوانێت ژیانێکی ئاسایی دوور لە ستەمی باوکی بێ صەنەمی کچی بەخسێنێت و ئەویش درێژە بە خوێندنەکەی بدات. بەڵام سەرەنجام ئەو کارکردنە بە تەندروستی خێی تەواو دەبێت و پەروانە تووشی نەخێشییەکی کوشندە دەبێت کە ئەویش شێرپەنجەی گەدەیە. صەنەم کە هێشتا تەمەنی چواردە ساڵە و جوانترین و بەهادارترین دیاریی بە جێماوی سەعیدی هاوسەری پێشوویەتی بێ پەروانە، ناچارە لەو تەمەنە بچووکییەی خێی واز لە خوێندن بێنێت و چاودێری دایکەکەی بکات. ئەگەرچی دوای ساڵانێك لە زیندانیکردنەکەی، بەهزاد ئازاد دەبێت و جارێکی تر دەگەڕێتەوە لای پەروانە و صەنەم، وەڵێ ئەو هەر مرۆڤە دڕندەکەی جارانە و تۆزقاڵێك نەگۆڕاوە، بگرە زیندانیکردنەکەی لە ئەستۆی ئەوان ئەزانێت و دیسانەوە ژیانی ئەو دایکە نەخێشە و ئەو کچە جوانیکلەیە دەکاتەوە بە دۆزەخ.

بەم شێوەیە ئازاری ئەو کچە درێژەی دەبێت و پاشانیش بە مردنی پەروانەی دایکی، ئەوەندەی تر بێ لانە دەبێت و دەکەوێتە ژێر دەستی بەهزاد و پەردیسی زۆدایکی،ئەوانیش وەك کارەکەرێکی نێومالی خێیان نەك وەك منداڵێکییان هەسوکەوتی لە گەڵ دەکەن. هاوکات دەیانەوێت لە برای پەردیسی باوەژنەکەی مارە بکەن، کە چەندین ساڵ لە خێی گەورەترە. بەڵام دواجار صەنەم بێیار دەدات لە ماڵ هەبێت و دەچێتە ماڵی پووڕکی و بەم شێوەیە ژیانێکی دیکە دەست پێ دەکاتەوە و ووداوەکانی ڕۆمانەکەش کۆتاییان دێت. لێرەدا بە پێویستی دەزانم چەند سەرنجێکی کورت لە بارەی وەرگێڕانی ڕۆمانەکەوە بنووسم. ئەم ڕۆمانە،ئەگەرچی دوو کەس بە هاوبەشی و هەریەکەیان چەند بەشێکییان

لێ وەرگێڕاوە، بەڵام بە هیچ شێوەیەك ئاماژەیان بەوە نەكردووە كە مانەكەیان لە چ زمانێك وەرگێڕاوە، كە بەوام وایە بێ ئەوەیە خۆیان لە هەڵەكان بەرپرسیار نەكەن .

وەرای ئەمەش چێن دەبێ دەزگایەكی چاپ ومانكی وەرگێڕدراو بێاو بكاتەوە، بەبێ ئەوەی ئاماژە بێ ئەو زمانە بكات كەلێی وەرگێڕاوە.هاوكات چەند هەڵەیەكی دیكەش هەن كە لە خوارەوە باسییان دەكەین:_
*ڕاپەڕە 8نووسیویانە:_(پەروانە لە سەر سستەمەكە نووستبوو). ئەو دوو وەرگێڕە،چونكە وورد نەبووینە لەوەرگێڕانەكەیان، كەوتوونەتە ئەو هەڵەوە.چونكە ئەوان مەبەستییان(سیسەمی خەوتنە) كە چی وشەكەیان بە هەڵە وەرگێڕاوە كە تەواوی مانای ستەكەی ئاوەژو كردێتەوە.چونكە(سستەم) یانی ژمی سیاسی!.
*ڕاپەڕە 8 نووسیویانە:-(چاوە قەوییەكانی) من نازانم ئەوان مەبەستییان لەو وشەیە هونگی(قاوەییە) یان وشەی( قەوییە) كە بەمانای بەهێزی دێت؟!. دواتر نازانم ئەوانە ومانەكەیان بێ خونەری كورد وەرگێڕاوە یان عەرەب؟.

ڕاپەڕە 32نووسیویانە:([illegible]).
*ڕاپەڕە 69نووسیویانە:([illegible]).
*ڕاپەڕە 78نووسیویانە:([illegible]).

بینی، فیرارم وشهی کاتێ نایشارمهوه. چییه؟ مانای وهرگێڕان
بهداخهوه فیراربووهکانی سهردهمی بهعسم بیر هاتهوه ! . *لاپهڕه
87نووسیویانه :(پزیشك ئەنجامی تاقیکردنەوەکەیان پێ ئەداتەوە). ئەو دوو وەرگێڕە وایانزانیوە( پشکنین)و(تاقیکردنەوە) هەر یەك واتایان هەیە. لە کاتێکدا تاقیکردنەوە بە مانای(امتحان)بەڵام پشکنین بە مانا(فحص)دێت. کە لەڕاستیشدا پزیشك ئەنجامی پشکنین دەداتەوە نەك ئەنجامی تاقیکردنەوە،وەك ئەوەی ئەوان تێی گەیشتوون و بەهەڵە وەریانگێڕاوە..
*لاپەڕە 88 نووسیویانە:( سپڵی زهربهیهکی کوشندهی بهرکهوتبوو ). به داخهوه بهشێك له وهرگێڕه ناشارهزاکانی ئێمه، له بری ئهوهی زمانی کوردی له میانهی وهرگێڕانهکانیاندا جوانترو بهپێزتر بکهن، دێن تهعریبی دهکهن .چونکه ئهوهنده وشهی عهرهبی دهنووسن !! . *لاپهڕه 104نووسیویانە:(تەماشای چاوە شەفافەکانی دەکرد) سەرنج لەوشەی شەفاف بدەن.

لاپەڕە 105 نووسیویانە:([illegible] کرد فهقهراتی تێك شکاوه ). سهرنج لهوشهی فهقهراتی بدهن !ئهمه زمانی وهرگێڕانه یان زمانی ئاسایی دهربڕین و قسهکردن؟ *لاپهڕه 127 نووسیویانه :( ئیزعاجتان ناکەین). سەرنج لەوشەی ئیزعاج بدەن.
*لاپەڕە 151 نووسیویانە:([illegible] گهرووی پزیشکهکهی گرتبوو ). دهبێ مهبهست حوزنێك واتا غهمگینییهك بێت،که زۆرجار مرۆڤ به هۆی دڵتهنگییهوه گهرووی دهگیرێت و قسهی بۆ ناکرێت .چونکه بوغز،بهمانای بوغزاندن و ڕقلێبوونهوه دێت . پزیشکهکه لهو کاته ئهو ههستهی بۆ دروست بووه که نازانێ چۆن به صهنهم بڵێت پهروانهی دایکت تووشی نهخۆشی شێرپهنجه بووه ودهمرێت.بۆیه ئهوهی گهرووی پزیشکهکهی گرتووه بوغز نییه بهڵکو دڵتهنگییه، دهبوو ئهو دوو وهرگێڕه ئهو حاڵهته دهروونییانه له یهکتری جیابکهنهوه . *لاپهڕه 184
نووسیویانە:(بریسکەیەك دای لەخەیاڵی).لێرەدا مەبەست لە بروسکەیە کەوەك تەزووێك و ئاگاهێنانەوەیەك دەکەوێتە بیری مرۆڤەوە، کەچی ئەوان کردوویانە بەبریسکە، بۆ ئاگا لەوەی بریسك بەمانای بریسکانەوە دێت!.
*لاپەڕە209 نووسیویانە:( زەینی تەشەنوجی کردبوو).دیارە نەیانزانیوە هاو واتای تەشەنوج لە زمانی کوردی چییە، هەربۆیە تەشەنوجەکەیان نووسیوەتەوە!.
لاپەڕە213نووسیویانە:_(ئەگەر صەنەم بچێتە پەروەرگا).لێرەدا مەبەست(پەروەرشگا)یە،واتە ئەو خانەیەی منداڵی بێ دایك و باوکی لێ دەژیت. بەڵام دەبوو ئەو دوو وەرگێڕە بزانن کە لەزمانی کوردی(ماڵی

بۆ سەرپەرشتان)و(خانەی نەوجەوانان)و(لانەی بۆ دایك و باوكان)بەكاردێت. چونكە ئەوان ڕۆمانەكەیان بۆ خوێنەری كورد وەرگێڕاوە نەك فارس!..

پاپەڕە 215نووسیویانە:_( دەستی بۆ گۆناكانی بردوو لە مسی كرد). بۆگومان هەموو وەرگێڕانێك،دەبێ لەگەڵ زمانی بۆوەرگێڕدراو بگونجێت.بۆئەوەی لە كاتی خوێنەوەیدا خوێنەربەئاسانی درك بەمانای وشەكان بكات.مەرج نییە هاوواتای هەموو وشەیەك لە دووزماندا هەبێت، بەڵام مەرجە هاوواتای ئەو وشەیە بكرێت كە لە فەرهەنگی زمانەوانی ئەو نەتەوەیە هەیە. لە نێو ئێمەدا چونكە دەزگایەكی تایبەت بە وەرگێڕان نییە،ئیدی هەركەسە و بەپێی تێگەیشتنی خۆی دەق وەردەگێڕێت. هەربۆیەشە دەبینین بەشێك لە وەرگێڕانەكان، لەجیاتی ئەوەی زمانی كوردیمان وەك زمانی دایك لاشیرنترو پیرۆزتربكەن،لەبیرمان دەبەنەوە. پێشنیاریشم بۆ ئەو دەزگایەی ئەو ڕۆمانەی چاپ كردووە ئەوەیە، كە هەر ڕۆمانێكیان وەرگێڕا لەهەر زمانێكەوە دەبێ بنووسن لەو زمانەوە وەرگێڕدراوە. ناكرێ خوێنەر ڕۆمانێكی وەرگێڕدراو بخوێنێتەوە،بەبێ ئەوەی بزانێت لە چ زمانێك وەرگێڕدراوە!!!….

*پەراوێز:_ ناوی ڕۆمان(ئازارەكانی كچێك)نووسینی(مەهسا تایع)وەرگێڕانی ( كامیل محمەدەمین) .ڕۆمانەكە لەلایەن سلێمانی 2019…

*ئەم بابەتە لە ڕۆژنامەی هەولێر ژمارە 3100ڕۆژی 13-6-2019بڵاوكراوەتەوە…

---

# لێپێناو خزمەت بۆ كێی ڕەنجبەران … نووسین و ئامادەكردن: سەعید ئیمانی

كورتە باسێك سەبارەت بە ڕەمانی” ڕۆژی ڕەشی كرێكار”، لە نووسینی ئیحمەدعەلی خودادادە، كە وەك یەكەم بەرهەم و بنچینە لە بواری

ئەدەبیاتی کرێکاری لە مێژووی ئێراندا چاوی لێدەکرێت. و بە پشتوازی لە ئەوەی مانگی مەی رۆژی هاوپشتی جیهانی چینی کرێکار لە ساڵی ١٣٩٨ بەرابەر بە ٢٠١٩ ئامادە کراوە.

**نووسین و ئامادە کردنی: سەعید ئەمانی**

رەمانی" رۆژی ڕەشی کرێکار" کە لە دەیەی سەرەتای ١٣٠٠ ی هەتاوی خراوەتە ژێر چاپ، وەک یەکەم رەمانی ئەدەبیاتی کرێکاری ئێران بە ئەژمار دێت.
ئەم کتێبە کە ژیانی وەرزێرێکی ئاسایی وێنا کردوە، بە وتەی نووسەرەکەی" ئەحمەدعەلی خودادادە" ئەگەرچی بە ڕواڵەت رەمان و ئەفسانەیە، بەڵام لە ناوەرۆکدا واقعیاتی ژیانی کۆمەڵایەتی- سیاسی پارێزگاکانی رۆژئاوای ئێران و هەروەها تاران ی لە ساڵەکانی ١٢٧٠ تا ١٣٠٥ ی هەتاوەدا بە وردی و بە دروستی گەڕاوەتەوە. لە سەردەمێکدا ئەو کۆمەڵگای خستەتە بەر زەرەبینی زەینی خوێنەرانە و چینایەتی خۆی، تازە خەریکە مناسباتی سەرمایەداری لە کۆمەڵگای ئێراندا دەردەکەوە و گەشەدەکات.
نووسەر سەبارەت بە بارودۆخی نابەسامانی دێهاتەکان، مناسباتی کۆمەڵایەتی، زوڵم و زەرداری خاوەن مەکەکان، تاڵانچیتی دەسەڵاتداران و مفتەخۆری دەستوپێوەندەکانی دەوڵەت لەسەر مالی خەڵک، نا ئەمنی ڕێگاوبانەکان و هیتر، ڕوانگەیەکی نوێ و وردبینانەی هەیە. سەبارەت بە بارودۆخی دژواری کار دەنووسێت؛ باس لە نەخۆشیەکان و نەبوونی بەهداشت و پاکوخاوێنی و دەرمان دەکات؛ لە خراک و خاردنی خەڵک؛ لەو شتەی کە بەناوی ماڵ و سەرپەناە تێیدا دەژین؛ سەبارەت بە ڕێگاکان؛ ئیدارەی ڕێگاوبان و باج و ماڵیات دەدوێت. باس لە بارودۆخی ژیانی ئەو منداڵانە دەکات کە، ئەگەر شانسیان هەبێت و بە زیندوویی بمێننەوە، قەناغی منداڵییان نابڕێت و لە گەنجیدا پیر دەبن. باس لە بژێو و سەهمی ژنان دەکات لە کۆمەڵگایەکی کشتوکاڵیدا. ژن لە رەمانی" رۆژی ڕەشی کرێکار" دا وەک هەموو رەمانەکانی ئەو سەردەمە لە ئێران، خاوەنی کەسایەتیەکی ئەوتۆ نییە؛ بەڵام ژنەکە کە کاردەکات و لە ماڵەوە زیندانی نەکراوە.
ئەحمەدعەلی لە ڕوانگەیەکی ئەمانیستی سۆسیالیستیەوە ڕوانیوێتە کۆمەڵگا و ئەوەی بەلای ئەوەوە گرنگ بووە نەک ڕەگەز و نەتەوە و ئاین و پێگەی کۆمەڵایەتی کەسەکان، بەڵکو تەنیا ئینسان بوون بووە، و خوازیاری ئەوەیە کە هیچ جیاوازیەک لەنێوان ڕەگەز و نەتەوەکاندا نەکرێت و هەموان وەک ئینسان و خاوەن پلە و موقعیەتی وەک یەک

ببینەن و گرنگیان پێبدرێت. لەم بارەیەوە دەنووسێ:" کورد، تورک، لور و فارس یەکسانن و تەوانیە جیاوازی لە نێوانیادا بکرێت.
ئەم کتێبە، خوێنەری ڕوون کردنەوەی زۆر و ستەم و زەردارییەکە؛ کە لە شکڵ و شێوازی جۆراو جۆردا ڕوویانداوە. دنیا، لە ڕۆژی تەشی کرێکاردا، دنیایەکی لەڕ و تاریک و پڕ لە تارماییە. سەبەکارانی سەرەکی ئەم تاریکییە، لە چوانگەی نووسەری ئەم ڕەمانەوە، دامودەزگای پیان و بەرینی حکومەتی قاجار، شەریعەتمەداران و تاجرانی ئاینین. ئەمانەن کە خەڵکیان لە نەزانی و دواکەتوییدا ڕاگرتوە. بەنام ئەوە تەنیا دەسەڵاتداران نین کە دەکەونە بەر تیغی تەخنە. خودادادە هەسوکەوتی مەحکومان و ژێردەستانیش دەخاتە ژێر وردبینییەوە. ئەگەر لە شارەکاندا کەسانی زمان لووس و فێلباز بوونیان هەیە و خەریکی گزی و کەاو لەسەرنانن، لە ئاواییەکانیشدا خەڵک سادە و ساکار و شەرمەون و ڕاڕەت بینن. ئەم چوانگە تەخنەگرانە، لایەنکی مودەرن ئیداتە گەڵانەوەکەی خودادادە؛ لەبەر ئەوەی کە یەکێک لە هەماکانی نزیک بوونەوە لە مەدەنییتە، چوانگەی تەخنەگرانەیە سەبارەت بە ڕابردوی کەمەڵ، وەک ئەوەی کە چەن بوین، لە کۆداین و چیمان دەوە.

بە تێپەڕ بوونی کات و تۆزینەوە لەسەر ژیانی کەمەڵایەتی دانیشتوانی ئێران، نووسەر بەو ئاکامە دەگات کە تۆڕی ئاخوندەکان کاریگەرییان بووە لەسەر بەناوشیار مانەوەی خەڵک. خودادادە لەگەڵ ئەوەی کە خۆی هەشتا بە تەواوەتی مەزهەبی وەلا نەناوە، بوونی ئاخوندە بە یەکێک لە گەورە ترین و سەرەکی ترین هەکارەکانی دواکەوتویی ئێران دەزانە و بە ئاشکرایی دەڵێت تا ئێوان لە ژیانی کەمەڵایەتی و سیاسی کەمەڵدا بوونیان هەیە، دەرگاکە هەرلەسەر پاژنەی پێشوی دەسووڕێتەوە؛ کەوایە وابا شتر لە گەڕانی ژیانی کەمەڵایەتی دوور بخرێنەوە.
نووسەر باس لە قوتابخانە و ژیانی شاری دەکات و دەڵێ:" لە شارەکاندا قوتابخانە خەریکە جێگای مەکتەب دەگرێتەوە؛ شار خەریک تۆڕ دەهاوێژێ و فەرهەنگی شاری دەبێتە جێگرەوەی فەرهەنگی کێن و شێوە دەهاتیانە. کەین و فرێشتن و سەودا و مامەڵە پەرەدەگرێت." هەروەها باس لە دەست تێکەڵ کردن و پیلانەکانی ئەربابەکان و کاربەدەستانی حکومەتی دەکات. دارۆغە و قازی بە مشەخەر و زەر وێڕ و دەست لەنێو گیرفانی خەڵکدا ناو دەبات و دەڵێ خوویان بەو کارەوە گرتوە. ئەم ڕەمانە تەنانەت باسی شێوازی کشتوکاڵ کردن و ئاوداشتن و بەروبوی وەرزێران و سەهمی ئەربابەکان لەم بارەمەی دەستەنجی کارو زەحمەتێش دەکات.

ڕەمانی ڕۆژی هەشی کرێکار سەرەتای گرنگیێکی مێژوویی کە هەیەتی، هەم وەک ڕەمان و هەم وەک بەڵگەیەکی گرنگ لە مێژووی کۆمەڵایەتی ئێراندا، بەو هەڵکارانەی کە لە پشوتاری کتێبەکەدا هاتوە، بە نەناسراو ماوەتەوە. ئەم کتێبە کە بەرگی دووهەمی قەت لە ئێراندا چاپ نەکراوە، بەم دواییانە لە دەرەوەی وڵات، و لە بەرگێکدا، بەشی یەکەمی ڕەمانەکەشی لەگەڵ چاپ کراوەتەوە.
میرزا ئەحمەدعەلی خودادادە دینوەری لە دایکبووی ساڵی ١٢٦١ یان ١٣٦٢ ی هەتاوی لە ئاوایی شەرخانی دینوەرە. ساڵی ١٣٣٤، نووسەر و چالاکی سیاسی ساڵانی سەرەتای سەدەی ٢٠ بووە. ئەو ئەندامی حیزبی دیموکراتی عامیون ی ئێران بووە، و لەگەڵ نووسینی کتێبی داستانی ڕۆژی هەشی کرێکار، یەکەم بەرهەمی بە زمانی فارسی لە بواری ئەدەبیاتی کرێکاریدا و هەروەها ئەدەبیاتی ناوچەیی لە ئێرانی بەرهەمهێنا. ئەو وەک بنیاتنەری ئەدەبیاتی کرێکاریش لە ئێران دەناسرێت.

---

ئەحمەدعەلی لە ساڵی ١٣٠٥ ی هەتاوی کتێبی" ڕۆژی هەشی کرێکار" ی لە کرماشان چاپ کردوە. ئەم بەرهەمە لە سەرەتای سەرهەڵدانی ئەدەبیاتی داستانیدا بەرهەمهات و لە کۆشکی دەهاتیانە کە بەسەر ناوچەی دینوەر ی کرماشانی کوردستانی ئێراندا زاڵ بوو، نووسرا. لەم ڕووەوە دەکرێ بڵێین یەکەم بەرهەمی ئەدەبیاتی داستانیە لە ناچەکەشدا. ئەم ڕەمانە لە ماوەیەکی کەمدا وەرگێڕادرایە سەر زمانی ڕوسی و لە ساڵی ١٩٣٥ ی زایینی لە تاشکەند، لە ئوزبەکستان، چووە ژێر چاپ. خودادادە لە پشەکی کتێبەکەیدا دەڵێ": لەبەر ئەوەی ڕۆژگار سەری سازگاری لەگەڵ هەژاران و زەنجبەراندا نییە ئینسانەکانیش بەپەی بارودۆخی سەردەم دەچن بە هانای یەکترەوە، ئەم کەسە بی قدر و پلەوپایە واتە ئەحمەد کوردی دینوەری بە خزمەت بە عالەمی بەشریەت، بە پەچەوانەی نووسەرانی بە تەواو مانا، کتێبەکەی بەناوی چینی کرێکار و کەی زەنجبەرانەوە پشکەش دەکات. مەبەست لە نووسینی ئەم کەمەیە کە بە ڕواڵەت ڕەمان و ئەفسانەن و لە ناوەڕۆکدا ڕاستیەکی پاڵاوتەن سەبارەت بە ژیانی زەحمەتکەشان، پێکەشی بارگای تاک بە تاکی بەشریەت دەکەم. و هیوادارم جیاوازی هەبەت لەگەڵ هەموو ئەو نووسراو و گۆڤارانەی لە لایەن دەسەڵاتداران و سەروەتمەندانەوە، بە ئاوەتەکردنی هەزاران ڕاستی و ساختە و کەڵک و درۆ، دەڕازێندرێنەوە. و ببەتە سەرتایەک بە ئایندەگان و چاوەڕانم کەس بە چاوی سووک سەیری کەسی تر نەکات و تەمەنێک بە خۆ بەزل زانی و

تەکبوری ئاوەتە بە نزانیەوە بەسەر نەبات. فارس، کورد، تورک و ئەوانیتر بەچاوی ڕێزەوە لە یەکتر بوانن و دوور بکەونەوە لە دەندە خوویی.

---

# ماراسۆنکی نەبراوەیە ژیان … حەمەی شانە

خەرا ڕائەکەم
کەچی هەر لەجێگای خەمدام
وەک ئومریشکە پڕ وباە سپی و پاکیزەیی
لەدوا لەحزەی چەقەهێنان بەملی دەیەوە
هەڵبەت ، دەمەوێت هەڵبەم
هەڵبەم لەناوەکەم .

خەرا ڕائەکەم ڕائەکەم
کەچی چاو دەکەمەوە
ئەوتام هەر لەنەو شارەکەم
بەیانیان لەگەڵ غەریبەکانم
نیواەوان لەگەڵ یادەوەریەکان
عەسران لەگەڵ تەنهایی ئێچم بە پیاسە
ئەوارانیش لەگەڵ خەر دەست لەمل یەک ئەکەین
ئەو ئاوا دەبە و منیش بەسەرخۆشی
دەگەڕێمەوە نەو ژوورەکەم
دەچمە سەرجێخەوەکەم دەخەوم
دایە لەخەویشمدا ڕائەکەم وئەمەوێ هەڵبەم
لەپۆلیس و کەلەپچەکان.

خەرا ڕائەکەم بخەوم
دەمەوێ هەڵبەم
لەم ژیانە کەبەتە مەتەکە لەم

ڕائەکەم و ڕائەکەم ئاخر بیستووم
ئێن ئەمشەو کاتژمێری سفڕ

تەش خەرا ئەم شیعرە بخوێنەوە
تاکو تەپکان نەتەقیون.

ژیان ماراسۆنکە
بە وەستان دەبە ئاکەی
من بەپەی پەتی ئائکەم
لەبەرخوێنی بریندکانم
زەویکە بەتە فەرشی سور
کەچی ئەوانیش
بەماشن.
بەفرکە
بکەشتی گەورە.

خەرا ئائکەم و ماندوونابم
ئەوەژە بارناویەم بیردێتەوە خەرا بکەینی
قاپک پاقلە هەشتم بەبام کەهاتمە چەترکەمت
فە دابوو ، سواری ماشنک بووی و هەشتی

لەمناەیەوە دەەن خەرابە
خەرا وانکان بنوسنەوە دنا ئەیسمەوە ،مامستاکەم
خەرا بەە دەرەوە و زوو وەرەوە دنا لەت ئەدەم ، دایکم
گەورەش بووم هەردەیانگوت خەرابە
خەرا چیمنتەم بە بنە ،وەستاکەم
خەرا وەرە داوام دنا شووئکەم ، دەدارکەم
ئەم دەیگووت خەرا ئەو دەیگوت خەرا
خەرا بەرە مەرە تەرە فەرە کەرە ..
لەم خەرایەە شتکم لە کەوت
وابزانم دەم بوو.
وابزانم بەیانی هەینیە.
وابزانم بەیانی ئکتبەر
باشترە خەم بپچمەوەو هاکەم
خەرا خەرا.

ئەم خەکە حەزیان بەشتی خەرایە
قیاگرا دەخەن تاخەرا خوەن بچە بە ماسولکەی نەرینەیان.
سەاوی گەرمی نەو نامکان نەماوە
بەپەلە تەدەپەەن بەتک یەکترا دەەن های
بەپەلە شەفەری دەکەن و جنەوئەدەن

بەپەلە قسەدەکەن و گوێ لێیکتری ناگرن
بەپەلە هائکەن و پشوو نادەن
بەپەلە بەپەلە بەپەلە
تەقینەوەیەک هەویدا.

سەرم دێشێ
دڵەی مشتەک تی ئێستی بخەم
مەشکم بتەقێنەوە
ئێژدادی هەموو ئێویادگاریەنێ بسوتێنم
کە خەرا خەرا گەردنم دەگرن
ناهەقن بەئاسودەیی
پیاسە بکەم
ناهەقن کەباب ببرژێنم
گەرانی بەنم
هەڵپەم
خەرا ئەم شیعرەم نوسی
تا هەڵبەم
لەم شارێ گەورەیە.
شارێ گەورەکان
مرۆڤ تێیدا بەکەنتەڵ ئەکرێ
شار کە گەورە بوو
خەڵکی زەر دەناسی
هاوڵەت زەردەبێ
کە هاوڵەت زەر بوو
یادەوەریت زەر دەبێ
کە یادەوەریت زەر بوو
مەشکت دەگێ.

یوسف دایکی نەسیحەتی کردبوو
کەگەڵایەوە ماڵ خەرا بەبەردەم چاخانەی بازاڕەکەدا
تەپەڵ و بەخەرایی هابکات
نەبادا شەڕ مەدفەع بێفەنێ
خەرایی غەدرکی گەورەی لێ منالان کرد.

حەبەخەولەخەرەکەم نەبەت
هیچ شتێک دەرقەتی ئەم هاکێ هاکەی ژیان نایات

ئەم شیعرەم بەنیوە ناچڕ جێ دەهێڵم دەبەت هاکەم

خەرا ئاکام، ئاکام و ئاکام...

**"حەمەی شانە"**

---

# شەهید سەران پێکی شەرمەزاری دەسەلات ... شوانە حەسەن ئەبوبەکر

بنەماڵەی شەهید سەران لەدوای ئاپۆینی بەهاری ساڵی ١٩٩١ لەترسی ژەمی بەعس شاری کەرکوك جێدەهێنو ڕووەکانە شاری سلێمانی، لەحامیەی سلێمانی نیشتجێدەبن، ئەو دەمە سەران تازە چووبووە قوتابخانە، فەرمانی بڕای دەڤەت، زەجار دەمبینی کە لەدیوارەکانی حامیە شیعری دەنووسی، هەر لەو سەردەمەوە هەستمکرد کە سەران منداڵێکی هەستیارو جیاوازە لەمنداڵەکانی تر.

سەرانی مامە حەمە، ساڵی ٢٠٠٣ کاتێك لەپاڵی سێیەمی ناوەندی دەبێت، یەکەمین بابەتی ڕۆژنامەنووسی دەربارەی کێشەو نەبوونی خزمەتگوزاری لەچەمچەماڵ بڵاودەکاتەوە، فەرمانی بڕای دەڤەت "سەران لەمناڵییەوە عەشقێکی زۆری بە خوێندنەوەو نووسین هەبوو، بە مناڵییش کاتێك لەپاڵی دوو، سێی سەرەتایدا بووە لەدیوارەکانی حامیە شیعری نووسیوە، کاتێك سەران لەپاڵی سێیەمی ناوەندی بوو لەساڵی ٢٠٠٣، ڕۆژێك لەکڵە دایکمدا دەچن بۆ چەمچەماڵ بۆ سەردانی گۆڕِی باوکم، سەران دەبینێت گەستانەکە پڕڕژینی نییەو زۆر پیسەو پڕ لەئاژەڵ، دەتەوێ ماڵەوەو بابەتێك لەسەر ئەو دەنووسێتو لەڕۆژنامەی کوردستانی نوێ بڵاوبکاتەوەو دوای نووسینەکەشی شارەوانی پڕژین بۆ گەستانەکە دەکات.

بەداخەوە سەران لەزەنی مەرگداو لەژێر سێبەری تیرەردا کاری ڕۆژنامەنووسیی کردووە سەرانی مامە حەمە کاتێك شەهید بوو تەمەنی ٢٣ ساڵ بوو، لەناو دونیای ڕۆژنامەگەریی کوردیدا، ڕۆژنامەنوسێك بوو لەزەنی مەرگدا کاریدەکردو لەژێر سێبەرو ڕەشمالی تیرەردا بوو سەران لەناو دونیای شانەی کوردیدا، ئەکتەرێك بوو لەشانەی فرێشتنی

نیشتیمانداا ییی پاااوانکی دزگری دبینی، بااام شانگریکە وەك هەموو شتکانی تری ئەم وەاتە پچەوانە بووەو بوو بەدیاردەیکی ااستیو دواجار دزکان بەبەرچاوی هەموو دونیاوە پاااوانە ااحسووککەی ناو شانگریی فرشتنی نیشتیمانیان شەهیدکرد.

کاتك سەران شەهید بوو، خەریکی نوسینەوەی چیرکی ئەو گەنجانەی شارکەی بوو، کە نیاندەزانی جیاوازیی ژیان چییە لەنەوان دەستی تیرەری بەعسییەکانی دوێنەو تیرەری شااشگاااکانی ئەمااداا، هەوااکانی ئەو بە ئەوە بوون پەیانبااات؛ ئەمە لەبەر ئەوەی هەمیشە ژێردەستە بووین وا پەروەردەکراوین، دیکتاتەرکی کوردیمان پەباشتربات لەدیموکراتخوازکی بگانە.
مخابن تا هەشتا بکوژانی شەهیدی قااام سەرانی مامە حەمە ئاشکرانەکراون، برایکی سەرانی مامە حەمەش دااات هەزە ئەمنییەکانی کەرکوك زانیاریی تەواویان لەسەر بکوژانی سەران لەلایە، باام ناوەرن ئاشکرایبکەن.فەرمان مامە حەمە، برای شەهید سەران، ئاماژە بەوە دەدات کە هەزە ئەمنییەکانی کەرکوك، بەتایبەت هەزەکانی پالیس زانیاریی تەواویان لەسەر بکوژانی سەرانی مامە حەمە هەیە "ئەمە دەنیاین، پالیسی کەرکوك زانیاریی تەواوی لەسەر بکوژانی مامە حەمە هەیە، باام مەبەستیان نییە، یان ناوەرن ئاشکرایبکەن، چونکە ااەنگە خەشیان بەشك بن لەتاوانکەو دەستیان لەکارکەدا هەبەت.

بەداخەوە شەهید سەران لەزەنی مەرگدا کاری ااژنامەنووسیی دەکردو بەردەوام لەژەر هااشەی تیرەردا بوو، سووربوونی شەهیدی قااام سەرانی مامە حەمە لەسەر ااووماکردنو خستنەرووی گەندەیی بەرپرسانو دەسااتی کوردی لەشاری کەرکوك ، چەندان جار ئەوی ااووبااووی هەرەشەو مەترسیی کردبووەو دووماگ بەر لەشەهیدکردنیشی، هااشەی کوشتنی لەکرابوو.

سەرانی مامە حەمە بە خستنااووی گەندەیو فەزاحەتکانی دەسااتی کوردی لەشاری کەرکوکو خاوەنی چەندان اپەرتی گرنگو بە بایخبوو کە بوو بووە مایەی هەراسانکردنی بەرپرسانو کەسانی گەندەیی حیزبی لەو شارەو بە بەترسو سامینەوە لەاپەرتکانیدا ااووی ناشیرنی ئەوانی گوزارشت لەدەکرد سەران بەوای وابوو کە "گەندەیو خیانەتی جەراوجەر لای دەسااتی کوردی بووەتە فەلسەفەو کردوویانە بە فاکتەری بەهەز بە مانەویان .

**پـــفـایـل**

– سـران محـمـد عـزیز ناسراو بـ سـرانی مامـ حـمـ لـ ۱۹۸۷/۲/۲ لـگـــکی شـریجـی کـرکورك لـدایکبووـ.
– لـسـاـی (۲۰۰۳)ـوـ دـستی بـکاری ـــژنامـنووسی کردووـ.
– شاعیـرـکی هـستناسكو بـ توانابووـو خاوـنی دیوانـ شیعری (وـرزی بـتاقـتی)ـ.
– قوتابیی پـیمانگای هونـرـ جوانـکانی کـرکوك بـشی (بیستنو بینین) بوو.
–بـرپرسی نووسینگـی کـرکوکی گـڤاری لـڤین بوو.
– لـ ۲۰۰۸/۷/۲۱ لـبـردـم ماـــکـی خـیاندا لـگـــکی شـریجـی شاری کـرکوك شـهیدکرا.

**ـــژنامـنووس : شوانـ حـسـن ئـبوبـکر**

---

# شانـی نـخـشی لـ بیرچوونـوـ .. و: رـزا شوان

شـوـن و کـسایـتییـکـان:
۱ـــ دکتـــر بـــاراک ( پزیشکـکـــی پســـپـری ناســراوی کـشـ دـرووـنییـکـانـ)
۲ـــ نـخـشـک (پـــاوـکـ لـ شـســتـکانی تـمـانـــی دایـ، تـــووشی لـبیرچوونـوـ بووـ)
۳ـ خاتـوو گـوـخـانان (سکـرتـرـی نـرینگـی دکتـرـ باراک)
(شـوـن.. لـ نـرینگـی دکتـرـ باراک دا.. پـیـاوـ تووشـبووـکـی لـبـیـرچـوونـوـ.. دـتـ ژوورـکـی دکتـرـ باراک.. بـ پشکـنـین و چـارـسـرـ)
دکتـرـ باراک (تـوقـی لـگـ پیاوـ تووشبووـکـ دـکات): بـــزـ بـخـرـبـیـت.
نـخـشـکـ: بـیانیت باش گـورـم.. دـتـوانم ئـوـ بزانـم، کـ بـــزتان بـ سـردانتان کـردووم؟
دکتـرـ باراک (بـ سـرسوـمانـکـوـ): دـــی چی؟ پـویستـ من ئـم

پرسیارێ لێ تێ بکەم.
نەخۆشەکە: چۆن؟
دکتۆر باراک: تێ سپاردنی منت کردووە.. تێ ئێستا لێ نەرینگەکەی منداین.
نەخۆشەکە: ئەها.. کەواتە من لێ لای تۆم.. زۆر بێ گەرمی پیرۆزبایی ئەم نەرینگەیەت لێدەکەم.. شوێنەکی جوان و پاک و ڕێکە.
دکتۆر باراک: سوپاسی هەستت دەکەم.
نەخۆشەکە: دەی ئێستا پێم بڵێ، بەڕێزتان بۆچی هاتووی کە ڕاوێژم پێ بکەیت؟
دکتۆر باراک: چی.. چی؟! تێ هاتووی ڕاوێژ بێ منی دکتۆر بکەیت.. دەربارەی تەندروستیت قسەم بێ بکەیت.
نەخۆشەکە: دەربارەی تەندروستی من؟.. ئاه.. ڕەنگە وابێ.. چونکە تێ دکتۆری.
دکتۆر باراک: بەڵێ.. بەڵێ.. بێ دڵنیاییەوە من دکتۆرم.
نەخۆشەکە: ئەها.. ئەها..! کەواتە پەویستە ئەڕە ماڵوومان بێت.. تێ بێ چارەسەری من بانگکراویت.. سوپاس بێ هاتنتان.. دکتۆر گیان ئەی بێ دانانیشی تا قاوەیەک بخەینەوە؟
دکتۆر باراک: گەورەی بەڕێزم.. تێ ڕەکەت هەڵگەڕایەوە.. تێ هاتووی بێ لای من.. تێ ئێستا لێ ماڵوەتان نیت.. بەڵکو تێ لێ لای منیت.. لێ نەرینگەکەی منداین.
نەخۆشەکە: ڕاستێ ئەوەی دەیڵێیت؟ کەواتە من لێ لای تۆم.. باشە.. باشە! ماڵەکەت زۆر جوانە.. پێ بێ دێ پیرۆزباییت لێدەکەم.. ئەی ژنەکەت لێ کوێیە..؟ دەی ئێستا پێم بڵێ کەشتت چییە.. بۆچی کەشێیەک هاتووی.. تا پرس بێ من بکەیت..؟
دکتۆر باراک: کابرا گوێم لێبگرە.. گەر بەم شێوەیێ بەوات.. ئەمێ ناگەینێ ئەنجامەک.
نەخۆشەکە: تێ زۆر سەیری.. تێ بێ هەموو دەکتۆرێ هاتووی بێ لای من.. بەڕام ناتەوێ هەی هاتنەکەت بەم باس بکەیت.. بۆخوای تێ سەیریت.
دکتۆر باراک: گوێ بگرە.. ئەو زەرفە چییە بە دەستەوە..؟
(نەخۆشەکە زەرفی نامەیەکی بەدەستەوەیە)
نەخۆشەکە: من زەرفم بێ دەستەوەیە؟.. نا.. بەڵێ.. بەڵێ ڕاستە.

دکتەر باراک: بە رووخستی خەت.. ئەو زەرفەم بدەرێ؟
نەخشەکە: دکتەر تکات لێدەکەم ..
دکتەر باراک: ئەو نامەیە بە منەوە.. رەنگە رووناکی بخاتە سەر ئەوەی ئەمەی تێدایە.
نەخشەکە: تۆ دەنیایت کە ئەم نامەیە هی تۆیە؟.. ئەم نووسراوە ناوی تەی لەسەرێ؟
دکتەر باراک: بەڵێ وەکو دەبینیت.. ئەوە ناو و ناونیشانەکەی منە لەسەری.. بمدەرێ.
(دکتەر باراک نامەکە لە نەخشەکە وەردەگرێت و هەڵیدەبچڕێت و.. دەیخوێنێتەوە:)
بەڕێز دکتەر باراک، من مەردەکەم بە لای بەڕێزتان نارد.. ماوەیەکە تووشی نەخۆشی لەبیرچوونەوە بووە.. ئەو لە نێوان خولەکەک و خولەکەکی تردا، هەموو شتەکی لەبیردەچێتەوە.. لەی ناگەڕێم بە تەنیا لە ماڵ بچێتە دەرەوە.. لە ترسی ئەوەی کە نەک ڕەگای گەانەوەی بە ماڵەوەی لەبیربچێتەوە.. بە هەی هەندی سەرقاڵەم لەگەڵ یاوەرێ تایبەتییەکەیدا، پەم نەکرا خەم لەگەڵیدا بەم.. ناچاربووم کە ناو و ناونیشانەکەت بدەم بە شۆفێرەکی تەکسی و بە ئەودا ناردم بە لات.. تەکسییەکە لە بەردەم نەرینگەکەتدا، چاوەڕێی دەکات.. تا لە دوای پشکنینی دووبارە بیهێنەتەوە بە ماڵەوەمان.. تکایە دکتەر، پشکینەکی باشی بە بکە.. چونکە بارودۆخی زۆر نائارامی کردووم.
لەگەڵ ڕێز و سوپاسم دا… خاتوو/ پەلار.
دکتەر باراک (نامەکە دەکاتەوە ناو زەرفەکەی و دەڵێ): ئەستا لە هەموو شتەک تێگەیشتم ؟! ژنەکەت خاتوو (پەلار) تەی بە لای من ناردووە.. تا پشکنینت بە بکەم.
نەخشەکە: خاتوو پەلار..؟ من ژنەک بەم ناوەوە ناناسم.
دکتەر باراک: چی دەڵێیت؟.. ئەوە ناوی ژنەکەتە.
نەخشەکە: ژنەکەمە؟.. کە دەڵێت ئەو ژنی منە؟.. ناوی چییە؟
دکتەر باراک: ناوی خاتوو (پەلار)ە.. ئەی تەی بەڕێز پەلار نیەت..؟ ئەی نابە ئەوە بزانیت، کە ژنەکەت نازناوەکەی.. لە نازناوی تەوە وەرگرتووە؟
نەخشەکە: کەمی بوارم بدە.. تا راستیت پێ بڵێم.. بگومان من پسوولەیەکی سەردانم لە گیرفان دایە (دەست دەکات بە گیرفانیدا و پسوولەیەک دەردەهێنێت).. ئەمە پسوولەکەیە، ناوی (سیلستان پەلار) ی بەسەرەوەیە.. راستە..

بڕیار ئەو خاتوونەی کە تۆ قسەی لەسەر دەکەیت ناوی چییە..؟
دکتۆر باراک: بەگومان ناوی خاتوو (پۆلار)ە.
نەخۆشەکە: خاتوو پۆلار.. بە راستی ئەمە رۆکەوتکی سەیرە..! دوور نییە کە ناوی یەکێک لە دەستە خۆشەویستەکانم بێت..(قاقا بە بەچوونەکەی خۆی پێدەکەنێت)
دکتۆر باراک: ئەوە سروشتییە.. کە ئەو نازناوە هەبگرێت.. مادام کە پێم وتی، کە ئەو خاتوونە ژنەکەتە.
نەخۆشەکە: راستە.. بڕیارم بە شەرم ناکەیت.. کە دەربارەی ژنەکەم قسەم لە گەڵدا دەکەیت..؟ من بیرم ئاڵۆز.. ئەو خەی هاتووە تا بتبینێت.. بانگی دەکەم.. بڕیار ناوی چییە؟.. ئەنتوانێت.. جوڵێت.. نا.. نا.. ناوەکەی کورتە وەکو (ڕۆز).. ناوەکەی بە
پیتی (پ)ی دەست پێدەکات.. بڕیار .. تەکەم دا.. ناوەکەی دوو وشەیە.. نا.. نا دوو وشە نییە.. ئەه..
دکتۆر باراک: خێت ماندوو مەکە.. تۆ لە بابەتەکە لات دا.. من دکتۆر باراکم.. دکتۆرێکی دەروونناسیم.. بڕیار تۆ لە ماڵەکەی خۆتدا نیت.. بڕیارە لە نۆرینگەکەی منداین.. خاتوو پۆلار بە ئەوە تەی بە لای من ناردووە.. تا پشکنینت بۆ بکەم.
نەخۆشەکە: ئاه.. ئەمە کێشەیەکی ئاڵۆز و سەیرە..! من چی نەخۆشییەکم هەیە..؟
دکتۆر باراک: تۆ تووشی نەخۆشی لەبیرچوونەوە بوویتە.. واتە تۆ لە بیرهێنانەوەدا لاوازیت.. لە نەوان خولەکەک و خولەکەکی تردا، هەموو شتەکت لەبیر دەچێتەوە.
نەخۆشەکە: من تووشی نەخۆشی لەبیرچوونەوە بووم؟.. بڕیاری ئەمە ڕاستە و شتەکی بەزارکەرە.. پۆیستە ڕۆژەک لە ڕۆژان سەردانی دکتۆرەک بکەم و ڕاوێژی پێ بکەم.
دکتۆر باراک: تۆ ئێستا لە لای دکتۆریت..! من لێتی دووبارە دەکەمەوە.. کە تۆ لە لای دکتۆر باراکی.. بە ئەوە هاتووی دەربارەی لاوازی لە بیرچوونەوەت ڕاوێژم پێ بکەیت.
نەخۆشەکە: ڕاستە، بڕیار ئەمە ڕۆکەوتکی خۆشە.. ئەوەی پۆیستە لەسەرمان پشوودرێژیە.. دەبێ چاوەڕێی بکەین.
دکتۆر باراک: بە پشوودرێژیەوە، چاوەڕێی کە بکەین..؟!
نەخۆشەکە: دکتۆر باراک، تۆ لە پێش منەوە هاتیت بۆ ئێرە.. یا لە دوای منەوە هاتیت؟

دکتەر باراک: من دکتەر باراکم.. تۆ دەڵێی زیاتر لە نەرینگۆکەی منداییت.. دەمەوێت گوێم لە دەخی دەروونیت بێت.. گوێ بگرە من (راجیتەیکت) بە دنووسم.. ئەوەی لێم راجیتەیدا دەینووسم.. دەرمانن بۆ ئەوەی بەر لە هەموو شتێك تەندروستی گشتیت باش بێت..(دەست بە نووسینی راجیتەکەی دەکات..) باش گوێم لێبگرە.. ئەوەی لێم راجیتەیدا نووسیومە چارسەرە.. پەویستە ئەوەی نووسیومە.. بە باشی جێبەجێیان بکەیت.. ئەم دەرمانانەی نووسیومە چالاکی بە بیرت دەبەخشن.. بارودۆخی دەروونیت باشتر دەبێت.. شتەکانیش لە بیرناکەیت.

نەخۆشەکە: سوپاس دکتەر.. چەندە پارەت دەوێت؟

دکتەر باراک: دوو هەزار فرانگ.

نەخۆشەکە (دەست بە گیرفانێکی باخەڵیدا دەکات.. دوو هەزار فرانگەکە دەردێنێت):

ها ئەوە پارەکەتە.. بەڵگەی دانی پارەکەشم لێت ناوێت.. چونکە من زۆر بەوام بە تۆ هەیە.

دکتەر باراک (پارەکەی لێ وەردەگرێت و.. راجیتەکە بە نەخۆشەکە دەدات): بگرە ئەمە بەڵگەی دانی پارە نییە.. بەڵکو ئەمە دەرمان نامەیە واتا (راجیتەیە).

نەخۆشەکە: راجیتە..؟! کەواتە تۆ دکتەری.. ئەی لەوساوە بە ئەمەت پێ نەوتم؟

دکتەر باراک: کابرایەکی زۆر بەزارکەر.. زۆر بەزارکەر.. من تا ئێستا کەشی وام نەبینیوە.. وریابە ونی نەکەیت.

نەخۆشەکە: چی ونەکەم..؟

دکتەر باراک: راجیتەکە.. ئەو کاغەزەی بە دەستەوەیە.. ئەوە راجیتەیە.

نەخۆشەکە: راجیتە! دکتەر لەمی مەگرە.. من بە هەڵە لێتم وەرگرت.. ها بیگرە.

دکتەر باراک: نا بەڵێزم.. بە هەڵە نەمدایتە.. بەمی مەگەڕێوە.. ئەو راجیتەیە لە لای خۆت هەڵەی بگرە.. بۆ بە (دەرمانخانەیەک) ئەو دەرمانانە بکەڕێ.. کە تێیدا بۆم نووسیویت.. خاوەنی دەرمانخانەکە.. خەی تێدەگەیەنێت کە چۆن بەکاریان بهێنیت.. خاوەنی هیچ دەرمانخانەیەک دەناسیت..؟

نەخۆشەکە: نا کەس ناناسم.. بۆم بچی بچم بۆ مەیخانە؟

دکتەر باراک: کورە کابرا.. من وتم دەرمانخانە.. نەمووت مەیخانە.. راجێتەکەم بارە دەیخەمە ناو ئێم زەرفەوە (راجێتەکەی لە وەردەگرێت.. دەیخاتە ناو زەرفەکەوە و لەسەر زەرفەکەش ناونیشانی نزیکترین دەرمانخانەی لەسەر دەنووسێت… دووبارە زەرفەکە دەداتەوە دەست نەخۆشەکە) ها بیگرە.. هەر لێرە دەرچووویت.. یەکسەر بچۆ بۆ ئەو دەرمانخانەیەی کە ناونیشانەکەیم لەسەر زەرفەکە نووسیوە.. هەر پێنجا مەتر لێرەوە دوورە.. لە شەقامەکە مەپێچەوە، بە دەستە راستی نەرینگەکەی منداڵ.
نەخۆشەکە: هەزار جار سوپاس.. گەورەتان کردین.. با لەمە زیاتر راتان نەگرم.. رێم پێ بدەن.. با تا دەرگای ژوورەکەم بۆ نەزتان بارە بکەم.
دکتەر باراک: نا.. نا.. بۆ نەزم.. ئەمە ژوورەکەی منە و.. من تۆ بۆ دەکەم.
نەخۆشەکە: بۆ نەز.. هەرگیز شتی وا نابێت.. تۆ لەمن گەورەتری.. تۆ پێشم بکەوە و من تا دەرگاکە بۆ دواتا دەم.
دکتەر باراک: تکایە..
نەخۆشەکە: من دووبارە زەر سوپاست دەکەم.. کە بە ئەوە هاتیت چاوت بە من بکەوێت.. بۆنام میواندارییەکی کورت بوو.. پێم خۆشە زوو زوو سەرمان لێبدەیت.
دکتەر باراک: باشە.. باشە خواتان لێگێ (دەرگای نەرینگەکەی دەگرێت.. کەمێک لە ژوورەکەیدا بە داتەکەی خەریکی نووسین دەبێت..) ئای کە کابرایەکی بەزارکەر بوو.
(لە دەرگا دەدرێت..)
دکتەر باراک: فەرموو.. وەرە ژوورەوە.. (دەرگای ژوورەکەی دەکرێتەوە و.. کچە سکرتێرەکەی.. کە ناوی (گوڵخەنان) ە.. دێتە ژوورەوە.
دکتەر باراک: گوڵخەنان خان تەی.. با نەخۆشەکی تر بێتە ژوورەوە.
گوڵخەنان: دکتەر.. ئەو پیاوەی پێش کەمێک.. کە لە ژوورەکەت هاتە دەرەوە.. پێی وتم.. زەرم پێناچێت.. بە زوویی دەگەڕێمەوە بە ئێرە.
دکتەر باراک: ئەوە دەڵێی چی.. وتی دەگەڕێمەوە بە ئێرە؟
گوڵخەنان: بۆ گەورەم.. ئەمە راستە.. کە ئەو وای وت.. ڕەیی و بە بە ئەوەی کە شەبقەکەی سەری بڕاوە.. پێم وت: شەبقەکەت

بـەر.. وتی با لـەر بـێت تا دەمـوو.. زەرفـێکـیشی بـدەسـتـەوە بـوو.
دکتـەربـاراک: بـەڵـێ.. ئـەو راجـەتـە بـوو.. چـی رووی دا..؟
گـوخـنـان: پـێی وتـم.. دەنـیابـێ کـە دەچـم ئـەم زەرفـە دەخـەمـە سـنـووقـی پـسـتـەوە.. زوو دەگـەڕێـمـەوە بـۆ ئـەرە.
دکتـەر بـاراک: چـی.. راجـەتـەکـە دەخـاتـە پـسـتـەوە..؟! ئـەی هـاوار.. لـەگـەڵ ئـەم کابـرایـەدا.. هـیـچ سـوودێـکی نـیـیـە.. گـوخـنـان نـەخـشـەکی تـر بکـەرە ژوورەوە.

(کـۆتـایی)

(*) ئـەم شانـۆیـە لـە زمـانی عـەرەبـیـیـەوە، بـە کـۆمـەک دەستکاریـیـەوە وەرم گـێـڕاوەتـە سـەر زمـانی کوردی.. ناوی نووسـەری شـانـۆیـیـەکـەش نـە نووسـراوە.. دەقـە عـەرەبـیـیـەکـەش وەرگـێـڕانـە لـە زمانـێکی تـرەوە.
ڕزا شوان

---

# چـۆن بـە پـێنـج هـەڤ دەبـیـت بـە کـوورد؟ … مـەروان عەلـی… و: موکەڕەم هـەشید تاهـەبانی

چـۆن بـە پـێنـج هـەڤ دەبـیـت بـە کوورد؟
نووسـیـین: مەروان عەیل
و: موکەڕەم هـەشید تاهـەبانی

[بـەخـوێـندنـەوەی ئـەم کتـێـبـە کلیکی ئـەرە بکـە ن …]

---

# گـــوزاری چیـــرۆک بۆ منـــاڵان … ڕزا شوان

[بۆ خوێندنەوەی ئەم نامیلکەیە کلیکی ئێرە بکەن ….](#)

---

# ڕۆمان – ژمارە 2

بەناوکراوەیەکی سیاسی مانگانەیە ڕۆکخراوی بەدیلی کۆمۆنیستی لە عێراق دەری ئەکات.

[بەخوێندنەوەی ژمارە 2ی ڕۆمان کلیکی ئێرە بکەن ….](#)

---

# نامیلکەی:چۆپکـــۆک لە لای لایـــەی دایکـــانی کـــورد… ڕزا شوان

ناوی کتێب : چۆپکـۆک لە لای لایـەی دایکـانی کـورد
بابەت :لـۆکـۆســینــە وە
نووسەر : ڕزا شـوان
دیزاین : ڕەی للطباعه والنشر

چاپ : ڕەی للطباعه والنشر/ العراق

[بەخوێندنەوەی ئەم نامیلکەیە کلیکی ئێرە بکەن ….](#)